

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnilstvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsa. kokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Čudna igra v proračunskem odseku.

Dr. Korošec je v imenu slovenskih klerikalnih poslancev stavil v proračunskem odseku to le resolucijo: „Z rastočim duševnim in gospodarskim razvojem posameznih narodov v državi je v najožji zvezi znanstvena izomika na podlagi domače kulture in narodnega jezika. Zato se naroča c. kr. vladi, da skrbno in nepristransko preiskuje predpogoje za ustanovitev novih univerz in fakultet in stori za ta učilišča vse potrebne priprave. Pri ustanavljanju novih univerz in fakultet pa naj se ozira na to, da se jim zagotovi uspešen, miren razvoj, ki bo omogočil in pospešil duševno in нравno kulturo svojega naroda.“

Da, čitatelj Vi me gledate, kakor bi se norčeval z Vami, pa se ne norčujem. Preberite si resolucijo še enkrat in potem zopet, pogledajte v „Slovenca“ od 26. t. m. tam stoji kot zaključek uvodnika, v nemških listih jo citate lahko v poročilih o razpravi v proračunskem odseku dne 27. t. m., torej ni in ne more biti dvoma, da se je to v resnici zgodilo, da je poslanec „Kmečke zveze“ g. dr. Ant. Korošec v imenu vseh svojih kolegov pozval c. kr. vlado, naj skrbno in nepristransko preiskuje predpogoje za ustanovitev novih univerz in fakultet in stori za učilišča vse potrebne priprave. Torej ne za slovensko vseučilišče v Ljubljani, ki naj se otvori recimo 1910. ali sploh ob določenem času, ne, vlada naj preiskuje predpogoje za ustanovitev novih univerz sploh. Tej „resoluciji“ se je pridružil glasom izjave dr. Ploja tudi Jugoslovanski klub — in da bi ta nečuvno predrzna, državo v vseh njenih temeljih pretresujoča zahteva bila v resnici tudi sprejeta, je bil osnovan malo dni poprej „slovansko-romanski blok“, o katerega politični mogočnosti in pomenu so bili vsi listi polni slave in so tudi nemški časniki o njem poročali. Da, tako se branijo naše narodne in kulturne koristi — to se imenuje boj za slovensko vseučilišče!

Temeljitejšo osmešiti se vsa naša kulturna prizadevanja niso dala kakor s to nečuvno brezkrvno, brezbarveno in strahopetno resolucijo, ki nima niti poguma izreči, da zahtevamo, naj nam država končno izplača, kar nam je dolžna ter naj nam do določene dobe otvori slovensko vseučilišče v Ljubljani. V tej resoluciji ni pa ne o slovenskem vseučilišču, ne o Ljubljani, ne o času, kedaj naj se to osnuje niti govora. Dr. Korošcu in drugovom je dovolj, da c. kr. vlado lepo poprosijo, naj preiskuje predpogoje za ustanovitev novih (morda nemških, ladinskih in rumunskih) univerz.

Če bodo slovenski volilci tudi to mirno požrli, pa naj, to je njihova stvar! Gotovo je le, da na ta način ne pridemo nikdar naprej in da je tako nemoško, neodločno in strahopetno postopanje vladi nasproti naši stvari skrajno škodljivo. Najlepše je, da so za to „resolucijo“ glasovali nemški kršč. socialci, katerim bodo naši klerikalni poslanci to šteli za veliko zaslugo ter jim bodo z obzirom na to kaj radi na uslugo. Kako pa nemški krščanski socialci in klerikalci mislijo o vseh slovanskih vseučiliščih, so v isti seji jasno in prejasno dokazali s tem, da so glasovali z liberalnimi in naprednimi Nemci vred proti Klofáčevi* resoluciji: „naj se osnuje s češkim učnim jezikom v Brnu, glavnem mestu dežele, ki je danes jedino ugodno mesto za univerzo in naj se odpre začetkom šolskega leta 1909/10“. — Klofáču se je gabila Žáčkova resolucija, katera zahteva samo drugo češko univerzo, ne da bi določila ne sedeža vseučilišču ne dobe, kedaj naj se odpre. Žáčkova resolucija, ki vsaj zahteva izrecno drugo češko univerzo, stoji pa še vedno visoko nad Koroščevo, ki naroča vladi, naj preiskuje predpogoje za ustanovitev novih univerz (torej niti ne univerz sploh in celo ne slovenske univerze posebej ampak samo predpogoje, „Tages Post“ pravi, „da po sprejetju teh resolucij, kljub izjavi naučnega ministra, da bodo vladi za njene nadaljne ukrepe merodajne, vendar položaj ni v resnici prav nič spremenjen“. Tudi Žáčkova resolucija, ki je neizmerno bolj odločna nego Koroščevo, ni prav nič uplivala na spremenitev položaja in „Tages Post“ pravi, da bi vsak korak, ki bi ga vlada storila za spolnitev čeških zahtev izzval od nemške strani najhujši odpor“. V tem „Tages Post“ ne pretirava. Glasovanje o Klofáčevi resoluciji nam dokazuje, da so klerikalni in svobodomiselní Nemci jedini v tem, da treba pobijati slovanske kulturne zahteve. Proti Klofáčevi resoluciji so v odseku glasovali seveda tudi Poljaki in nemški socialni demokratje. O Koroščevi resoluciji se pa v nemških listih niti resno ne govori — čemu tudi, saj vsak otrok vidi, da je to samo prazna igrača.

Tako je torej končal boj za slovensko šolstvo v proračunskem odseku. Sedaj pride na dnevni red proračun pravosodnega ministra. Bodo li zastopniki slovenskega naroda branili z enako odločnostjo naše pravice na justičnem polju, kakor so je na šolskem? — Potem so pač naši interesi res v dobrih rokah!

* In tudi proti krotki, brezkrvni Žáčkovi resoluciji.

Dopisi.

Iz Konjic. (Doleschel in konjiški Nemci.) Da pokažemo slovenski javnosti na kak način se poteguje spodnještajersko nemčurstvo za nemške uradnike v vseh onih javnih uradih, kjer bi bilo nameščenje Slovencev edino na mestu in na čem slo-nijo zadnja krivična imenovanja okrajnih sodnikov, priobčujemo neka, podrobnosti o imenovanju konjiškega sodnika Doleschela. Ko je še sedel v Konjicah indiferentni deželni svetnik Globočnik na sodnem stolcu, zapri-segli so se naši renegatje, da mora priti vzanaprej mesto okrajnega sodnika na vsak način v roke zagrizenega Nemca. Takoj, ko se je izvedelo, da pojde Globočnik v pokoj, zbrali so konjiški Nemci svoje Demostene in Cicerone ter jih poslali na Dunaj prepričevati justičnega ministra dr. Kleina o vseskozi nemškem značaju konjiškega sodnega okraja ter o njihovi pravični (?) zahtevi po nemškem sodniku. Zahtevali so, da mora biti sodnik ne samo Nemec, ampak tudi zagrizen nasprotnik Slovencev in vnet pristaša „Schulvereina“. Klein pa je bil takrat ali slabe volje, ali pa ni hotel paktirati z došlo gospodo ter je deputacijo spremil do vrat. Za nemško stvar vneta deputacija pa se ni dala oplasiti, ampak podala se je v trdni veri do g. Pietreicha. Ta jo je prijazno sprejel ter obljubil podpirati nje zahtevo. Dovolil je deputaciji celo, da si lahko izbere sodnika po svojem ukusu, češ da bode na vsak način nastavljen. Tudi Marckhl jim je priskočil na pomoč ter priredil v tej zadevi v Konjicah z nemškimi velikaši tajni shod — in juha se je skuhala. Dosegli so po prizadevanju vseh nemških mogotcev, kar so želeli. Prišel je v Konjice še tretji nemški sodnik Doleschell.

Vse obravnave in vse od sodišč prihajajoče listine kažejo, da so ti sodniki vsled neznanja slovenščine za uradovanje med slovenskim ljudstvom popolnoma nezmožni in kmetje se kar naravnost zgražajo nad tem norčevanjem z našim jezikom. Da je temeljito znanje strankinega jezika za vestnega sodnika nujna potreba, ker mora poznati isti večkrat razne pomene ene besede, da utegne pravdo potem pravično razsoditi, o tem si je gotovo tudi vlada na jasnem. Kljub temu pa nastavlja v izključno slovenskih krajih ljudi, ki so si v kurzih pridobili malo površnega znanja slovenščine, ki so pa in ostanejo ljudstvu in njegovemu jeziku popolnoma tuji in celo sovražni. Ti nas zaničujoči in nas mrzeči tujei naj nam bodo sodniki? Taka je pri nas vsa državna uprava in med vsemi in izmed državnih uradnikov nimamo niti pri sodnji niti pri davkarji, niti drugod nobenega Slovenca. Davno so

že pretekli časi, ko smo imeli slovenskega notarja, slovenskega sodnika pa ne pomni menda v Konjicah nihče več. V takih žalostnih razmerah živimo, a ni glasu, ki bi se potegnil za naše pravice! Klerikalni poslanci pa kadijo vladi ter ji služijo, naj že dela z nami kar hoče, da le postaja od dne do dne bolj klerikalna, pa je vse prav in dobro, kar stori, Strankarske koristi vidijo pač, narodnih pa ne — in vender bi morali vsi poslanci brez obzira na stranko čuvati naše narodne in politične pravice, katere nam Nemci in vlada tako silno kratijo in strižejo, da nam kmalo ne bo nič več ostalo, ako se narod sam ne vzdrami, ako ne plane na noge na svojo obrambo. Gospodje bodo morali premeniti taktiko, ali bodo morali volilci prebrati svoje zastopnike. Tako se ne sme več postopati z nami.

Od Sv. Ruperta v Slov. goricah. V zmislu § 19. tisk, zak. zahteva podpisani, da z ozirom na Vaše poročilo „Sv. Rupert v Slov. gor.“ v štev. 27. Vašega lista z dne 6. marca t. l. v prvi prihodnji številki na istem mestu sprejmete sledeči popravek: Ni res, da so župljani bili voljni postaviti novo viničarijo tako, da bi dali les in ga navozili skupaj, drugi zopet drugi potrebni material, tretji pa da bi pomogli z lastno roko pri stavbi itd., ampak res je, da se župljani zato niso izrekli, nobena občina ni stavila takega predloga, najmanj pa da bi z lastno roko pomagali pri stavbi.

Ni res, da so zidarji zidali in zopet podirali; res pa je, da zidarji niso tako delali, razven treh kamnov pri kletnem oknu, ktere so prestavili.

Ni res, da so načelnika malokdaj videli pri nadzorovanju in da bi prišel navadno proti večeru, za kakoršno nadzorovanje bi bil zaslužil 3 K na dan, pač pa je res, da je načelnik prihajal že ob 6. uri zjutraj na stavbeni prostor ali pa je koga drugega naprosil in res je, da ničesar ni računil, ako je proti večeru tje prišel.

Ni res, da bi marsikatera kronica bila ostala v žepu siromaka, ako bi se oddalo vse delo in vožnja potom licitacije; res pa je, da bi v tem slučaju mogočni podjetniki vtaknili dobiček v žep; nadalje je res, da je konkurenčni odbor hotel z zidarji, tesarji in nabijači akordirati, pa oni niso hoteli, — kopanje kleti pa je itak bilo akordirano.

Ni res, da je neki cerkveni odbornik veleposestnik, baje zaslužil za vožnjo 600 K; pač pa jo res, da izmed vseh 17 voznikov nobeden daleč ni tega zaslužil.

Ni res, da bi kateri odbornik pri sejah kimal, res pa je, da so vsi odborniki sklenili to, kar je bilo potrebno; torej tudi ni res, da bi koga

vino v župnišću omamilo, da je postal kimovec, pač pa je res, da so odborniki samostojno sklenili stavbo viničarije, ki je že pred 12 leti pogorela. Za konkurenčni odbor pri Sv. Rupertu v Slov. gor., dne 22. sušca 1908. — Anton Živko, načelnik.

Politični pregled.

Domače dežele.

Državni zbor se snide, kakor smo že poročali, 2. aprila ter pojde, ako bo zelo priden, 14. aprila, t. j. veliki torek na velikonočne počitnice. Imel bo torej časa za kakih šest sej. V teh šestih sejah bode moral rešiti predlog o rekrutih v obliki najnega predloga. Poleg tega bode pa še več raznih nujnih predlogov, med temi tudi par vladi in vladni večini prav neljubih, n. pr. o aferi moravskega učitelja Konečnega in prof. Wahrunda, o papeževem nunciju, o delegacijah in vnanji politiki itd. Če tudi nič novega več ne pride, bo tudi tega dovolj za šest sej in zgodilo bi se lahko, da bi baron Beck ne mogel dati vojnemu ministru o pravem času potrebnih rekrutov. Tudi tako, če pojde vse gladko, se kaj lahko primeri, da se bodo vršili nabori maja meseca, ko bodo začela že nujna poljska dela. Tudi državni proračun se bode razpravljal v obliki najnega predloga. Pa tudi tako bode vlada bržkone prisiljena zahtevati provizorij tudi za drugo polovico 1908. l. Ko se zbornica na jesen zopet snide, najde na mizi proračun za 1909. leto in tako bodo trajale te proračunske razprave ravno celo leto in parlament ne pride do drugega dela.

Člani proračunskega odseka so baronu Becku na ljubo sklenili, da bode vsakdo govoril o vsaki postavki proračuna po en samkrat in tudi to vselej na kratko. Tako je baron Beck srečno že spravil pod streho proračun naučnega ministra za ceno glasovitih, popolnoma neobveznih papirnatih resolucij o univerzah (češke, rusinske in italijanske), o preiskovanju predpogojev za ustanovitev novih univerz (dr. Korošec), kar naj markira zahtevo za jugoslovansko vseučilišče. S to omejitvijo bo proračunski odsek razpravljal tudi o proračunu pravosodnega ministerstva in ni dvoma, da bodo naši nad vse človeške mere dobrodušni vladni poslanci tudi ta proračun sprejeli ter tako kvitirali ministru Kleinu zadnja sodna imenovanja na Štajerskem, vladni Čehi pa upor nemških sodnikov proti češčini pri sodiščih na Češkem.

V soboto je prišel na dnevni red proračunskega odseka proračun pravosodnega ministerstva. V sobotni seji so bili gospodje nesklepčni, zato je bilo treba sejo zaključiti. Prava debata se vname šele danes. Upor nemških sodnikov proti češčini pri sodiščih na takozvanem nemškem ozemlju na Češkem, imenovanja na Sp. Štajerskem, vse to bo dalo češkim in slovenskim poslancem dovolj gradiva zoper nečuvne ponemčujoče napade na slovensko in češko ozemlje. Na Češkem je nezadovoljnost s „pozitivno politiko“, katero izvaja narodni klub pod vodstvom dr. Kramáfa splošna in se od vseh strani čujejo glasi: v opozicijo proti Beckovi vladi! Poraz o vseučiliškem vprašanju je to ogorčenje še poostiril. Ni dvoma torej, da pride sedaj do odločilne bitke med Čehi in Beckovo vlado. Nemci še se niso nikdar do sedaj ne pod Körberjem ne pod Gautschem drznili na tak naravnost nesramen način napadati slovenski teritorij, kakor pri zadnjih imenovanjih na Spodnjem Štajerskem

in pri sistematičnem premeščanju slovenskih sodnih uradnikov s Štajerskega na Kranjsko. Na Češkem so se nemški sodni uradniki vprvič pod Beckom uprli proti veljavnim Stremayerjevim jezikovnim naredbam ter so samovoljno in protipostavno izključili češčino iz nekaterih „nemških“ sodišč na Češkem. Tem upravnikom dajeta na tistem potu pravosodni minister Klein, kateri trdi, da so sodniki tudi v tem oziru nedotakljivi in neodvisni, in predsednik nadsodišča v Pragi Wessely. Z Wesselym je govoril te dni posl. Baxa o sodnem jeziku na Češkem. V pogovoru je dejal predsedniku, da ima vlada češkim uradnikom nasproti čisto drugačno odločnost nego proti Nemcem. Wessely je to tajil. Na to ga je poslanec Baxa spomnil na dejstvo, da je dala vlada pred leti takoj v disciplinarno preiskavo one češke uradnike, ki so hoteli uvesti češčino kot notranji uradni jezik.

Na to je rekel Wessely: „To je kaj družega, to je vprašanje notranje justične uprave“. Če tako sodita justični minister in šef justice na Češkem, se ne smemo čuditi, da se s Čehi in Slovenci tako postopa, kakor se. Dolžnost naših poslancev pa je, da tem gospodom povedo, kaj si slovenski in češki narod o njih misli — in sicer odločnejše nego v baš zvršeni vseučiliški debati žalostnega spomina.

Kranjski deželni zbor je imel 27. t. m. svojo prvo sejo. Deželni glavar je Šuklje, namestnik bar. Lichtenberg. Odborniki za veleposestvo grof Barbo, za mesta dr. Tavčar, za kmetske občine dr. Lampe, iz cele zbornice je bil izvoljen z nemškimi in kleralnimi glasovi dr. Šusteršič. „Slovenčevo“ načelo, da državni poslanec ne sme biti deželni odbornik ne velja za dr. Šusteršiča. Soglasno je sprejet predlog naj se izdela načrt novega deželnega volilnega veda, izbrana je v ta namen komisija 12 članov. V komisiji so zastopane vse tri stranke. Sprejet je tudi predlog naj se otvori dvotečajna trgovska šola s slov. učnim jezikom v Ljubljani. Tej šoli naj se dodajo tečaji za bankovne posle in združništvo, šola naj se odpre s prih. šolskim letom.

Slovenske novice.

Štajersko.

P. n. naročnike, katerim je potekla s 1. aprilom naročnina, prosimo, naj blagovolijo isto ponoviti.

— Naročujte in nabirajte naročnikov za „Domovino“, največji slovenski spodnještajerski odločen in naroden napreden list!

— Nesreča ali samomor? Zadnji četrtek je padla pri Sv. Jožefu nad Celjem raz pečino vdova bivšega vodje železniške kurilnice Trobula, roj. Wogg in obležala mrtva. Najbrž se je tu zgodila nesreča.

— Sobotni sejm v Celju je bil razmeroma slabo obiskan, kar je z ozirom na sedanji spomladanski čas, ko ljudje nimajo preveč denarja, popolnoma umevno.

V Gaberju se postavi pri prevozu državne ceste in železnice v najkrajšem času čuvajnica in se bo nadaljeval v njej posebej čuvaj, ki bo odpiral in zapiral vlačne zavore. Neredno postopanje s temi zavorami je bilo doslej vzrok mnogim pritožbam.

— Umrl je v Šoštanju organist in prvi tenorist gosp. Jože Remic. Sodeloval je tudi pri narodni godbi. N. v m. p.! — Na Planini je umrla soproga mizarskega mojstra gosp. Tovornika. N. v m. p.!

— Na umu je zbolela M. Kristjan, žena posestnika in vlakovodje Kristjana v Mariboru. Prepeljali so jo v Gradec na opazovalni oddelek. — Zaprli so v Mariboru Antona Kolarič iz Litmerka, katero je že dalj časa iskalo okrajno sodišče v Mariboru zaradi tatvine.

— Iz Ljutomera. Dne 25. t. m. je imelo naše nemško pevsko društvo svojo „Liedertafel“. Narodna zavest nekaterih naših narodnih trgovcev je že tako mlačna, da je eden poslal svojega sina, drugi pa svojega pomočnika na to nemško prireditel. Tužna nam majka! Prihodnjič govorimo o tem resneje.

— Občni zbor štajerskega društva za povzdigo tujkega prometa se je vršil večeraj v Gradcu. Tujski promet — to je za naše Savinske planine še nerešeno vprašanje kakor žal mnogo drugih. Ali se ga ne bi nemara lotili zgornjesavinski trgi in občine?

— Porodila je v železniškem vozu blizu Gleisdorfa na Sredn. Štajerskem neka dekla čvrstega dečka.

— Sladkor je od sobote naprej za 4 vinarje pri kilogramu dražji. Tovarnarji še hočejo imeti svoj dobiček, predno pade v jesen vsled znižanja sladkornega davka cena sladkorju.

— Obsojen je v Celju 20 letni delavec Janežič, kateri se je z nožem branil, ko ga je hotel policaj zapreti, k 4 mesečni ječi.

— Cesar je potrdil izvolitev g. Šarba, trgovca v Gornjem gradu, načelnikom, gosp. dr. Josipa Goričarja, zdravnika v Mozirju, podnačelnikom gornjegrajskega okrajnega zastopa.

— Ugodni mestl za slovenska zdravnika. Slov. občinski svet v Sp. Dravogradu je razpisal službo obč. zdravnika, katero bi vrglo lepe dohodke. — Tudi v Pliberku še ni zdravnika.

— Luga se je napila dekla pri tuk. fotografu g. Picku, tako da so jo morali spraviti v bolnišnico. Zmivala je lonec, v katerem so bile slive z lugovo esenco in misleča, da je voda za piti napravila je nekoliko požirkov.

— Sprememba na celjski postaji. 10. aprila odide dosedanji postajevođa pl. Franken v Gradec v pokoj. Na njegovo mesto pride g. Hubert Kögler.

— Iz Slovenjgradca. Gospod Franjo Pirnat, živinozdravnik okrajnega glavarstva v Slovenjgradcu je poklican v poljedelsko ministerstvo. Začasno pa pride živinozdravnik Ernst Böhm iz Müzzuschlaga v Slovenjgradec, ki baje ne zna niti besedice slovenski.

— Iz Kapfenberga. Dne 28. sušca so delavci južne železnice zlagali les. Pri odpretni verige, s katero so bili hlođi zvezani, zvalili so se hlođi na delavca Karola Frischaufa, ker isti ni odskočil na varno mesto — in so ga poškodovali tako, da je v nekoliko trenutkih umrl.

— Slov. kršč. soc. zveza je začela iz Ljubljane razpošiljati kot konkurenčno blago vžigalicam družbe sv. Cirila in Metoda svoje lastne vžigalice, baje v korist obmejnim Slovencem! Tem v korist se pa prodajajo vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Nove vžigalice imajo tedaj namen nositi dobiček klerikalni strankarski organizaciji — radi tega jih naj naše občinstvo najodločneje odkloni.

— Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole se bodo vršili v Kopru od 1. maja t. l. naprej. Prošnje je treba odposlati izpraševalni komisiji do konca aprila.

— V Hrastniku se je vršil v nedeljo 22. t. m. I. občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Podružnici je pristopilo ta dan 71 udov, ki so izvolili sledeči odbor: Predsednik

g. Anton Gnus, namestnica gđc. Roševa, tajnica gđc. Poglajen, namestnik gosp. F. Peklar. Blagajnik g. Jan, namestnica gđc. Dolinšek. Pregledovalca računov gđc. Kustar in g. Babič. Odborniki; ga Sorčan, gđc. Pintar, gđc. Štefančič, g. Koželj, g. Majcen, g. Plaznik in g. Sovre.

Od vodstva iz Ljubljane je prišel kot zastopnik g. župnik Berce, ki je bil navdušeno pozdravljan.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je poslalo akad. tehn. društvo Triglav, v Gradcu 289 K 21 v., čisti prebitek uprizoritve igre „Revizor“ v Mariboru dne 15. t. l.

— V Zg. Hočah je izvoljen županom gosp. Andr. Košera, obč. svetovalec pa gg. Žebr in Verdnik.

— Na Zg. Štajerskem hočejo Nemci imeti svoje moško učiteljišče. Potem bo troje nemških učiteljišč v deželi — Slovenci nimamo seveda nobenega.

— Zlati zaslužni križec s krono je dobil višji okrajni komisar Fr. pl. Bouvard v Mariboru, ker je rešil nekega človeka smrti, dasi se je pri tem podal sam v smrtno nevarnost.

— Taksa za maturo zvišana. Za dijake je znašala doslej taksa za zrelostni izpit (ako niso bili prvi tečaj oprosčeni šolnine) 12 K; odslej bo znašala 20 K. Za zasebno študirajoče dijake in eksterniste pa se poviša taksa od 36 na 50 K.

— Iz Središča. V petek, dne 27. t. m. je v jutro po 4. uri na dosedaj še neznan način izbruhnil ogenj pri posestniku F. Mlinariču. Ker so požar kmalu opazili, posrečilo se je rešiti vso živino in omejiti ogenj na gospodarsko poslopje, ki je razun zidane in obokane žitnice, pogorelo do tal.

Mirnemu vremenu se je zahvaliti, da se ogenj ni razširjal, kajti pri najslabšem vetru bi bila dobra četrtnina trga v nevarnosti.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda poslal je g. Robert Diehl znesek 5 K, ki ga je plačal g. Blaž Werdev vsled neke poravnave. Denar je sprejel blagajnik možke podružnice celjske dr. Rajh. Srčna hvala!

— Iz Ivanjkovec. Na vsak način je umestno k poročilu o javnem ljudskem shodu omeniti še sledeče:

Res je, da še pri nas nismo doživeli kaj sličnega. Niti narodna stranka niti kdo drugi nam ni nudil prilike, da naše ljudstvo pokaže svoje mišljenje. Ni torej čuda, če so razni agitatorji za klerikalen shod pri Velikinedelji prorokovali narodni stranki v Ivanjkoveh najsramotnejši poraz. Iz tega je tudi razvidno, da so kolovodje „Kmečke zveze“ popihali k Veliki Nedelji samo radi tega, ker so menili, da je tukaj pri nas itak vse zasigurano, dočim je tamkaj treba pomoči. Toda nedelja 22. marca je pokazala drugače. 200 mož-volilcev je prišlo na shod Narodne stranke, ne samo iz radovednosti, ampak iz prepričanja, ki so je gojili na tistem v svojem srcu že davno. Prišli so, da pokažejo, da se svita pri nas, da pokažejo, da razločujejo laž od resnice, pokažejo, da jih niso okužili razni agitatorji iz farovžev. Pojmi „Narodna stranka“ in „Kmečka zveza“ še dosedaj našemu ljudstvu niso bili docela jasni.

Saj so gotovi gospodje prvo identificirali s brezverstvom, drugo pa je moralo naše ljudstvo oficielno smatrati za edino zveličevalno pot ne samo v nebesa ampak tudi k gospodarskemu napredku. Končno pa je postalo jasno tudi pri nas.

Iz sto ust slišiš, da so se v nedeljo prepričali sami, kako grde laži so se trosile do sedaj o Narodni

stranki. In vsakdo, ki je še prej omahoval, je od tega dne očit njen pristaš.

Narodna stranka je torej s tem shodom koristila sebi, koristila pa je tudi našemu ljudstvu ne samo moralno — ampak tudi gospodarsko. — Saj se je po njenih zaslugah izvolil pripravljalni odbor kmetijske podružnice, ki se, kakor upamo vsi, ustanovi kar najhitreje. Narodna stranka je lahko prepričana, da si je pridobila s tem zaupanje našega ljudstva — pridobili pa so si tudi zaupanje naši svetinjski voditelji!

Da se vidimo kmalu zopet!

— **Občinske volitve v Stoprcih** blizu Rogatec so razveljavljene. Lansko leto so pri njih zmagali „Štajerčijanci“ z različnimi nepostavnostmi. Č. kr. namestnija ni drugih točk preiskovala, ker je prva že zadostovala. V času razporeditve imenikov so bili trikrat prenašeni, ali pa nameščeni z drugimi novimi. O tem se menda še nadalje preiskuje.

Zaradi teh volitev je imela že sodnija pravka. Pri občinskem računu bi bil župan rad, da bi se plačali tudi stroški za nepostavne volitve. Odbornik Vrabič pa je djal, da bi bilo ne-spametno za take lumparije še plačevati. Za to besedo sta ga tožila župan in občinska tajnica Zvirnova Matilda. Pri sodnji sta pa hotela priseči, da to ni bila lumparija, temveč samo njuna nevednost. Sodnik dr. Glas se je izjavil, da je to kaznjivo. Vse se je pa poravnalo brez obravnave. Odbornik Vrabič je moral prevzeti stroške. Lepo pa je, da sta župan in njegova pisarica povedala, da ne vesta takih reči. Če pa ne vesta, pa tudi nista zmožna za ta posel. Lansko leto so se pa pri volitvah ravno „Štajerčijanci“ tako hvalili koliko vedo in znajo; Vrabiča so pa za norca imeli v „Štajercu“, da nič ne ve. Vrabič je pa že dosti volitev pripravil, ki so bile veljavne; tako torej več ve, kakor ona dva. Ta dva pa sta vodila volitve za krajni šolski svet in se je moralo trikrat voliti, ker sta tako dobro znala. Neumno pa je, če kdo prevzame kako stvar, ki je ne ve. Okrog se bahajo, pa nič ne vejo. Matilda z županom vred naj pa tisto delata, kar vesta in znata. Če vesta koze pasti, naj koze paseta, naj pa ne vodita občinskih stvari. Vrabič ni mogel vedeti, kaj vesta kaj pa ne, zato je rabil tisto besedo.

— **„Znanstvena knjižnica“.** Poroka se nam, da prične izhajati tekom aprila v založništvu „Omladine“ znanstvena knjižnica v mesečnih zvezkih 4—5 pol. Program tega novega podjetja je vrlo zanimiv in zasluži vsestransko podporo vsega slovenskega izobraženstva. Znanstvena knjižnica

hoče po možnosti polniti veliko vrzel v slovenski literaturi s tem, da bo prinašala pregledna ali uvodna dela, posebej iz polja filozofije, sociologije, politike. Izdajatelji so se postavili na stališče, da mora nuditi znanstvena knjižnica sicer širšim slojem slovenske inteligence pristopno in interesantno, a vendar skozinsko strogo znanstveno vsebino. Zato so posegli pred vsem po prevodih del znanstvenih učenjakov drugih kulturnih narodov — po znanem češkem Laichterjevem vzorcu. — To stališče tudi mi popolnoma odobravamo ter upamo od znanstvene knjižnice, ki sloni na takih principih, kar najlepši uspeh. Kot prvo delo se nam obljublja slovečega češkega učenjaka prof. Drtine znamenito delo: „Razvoj mišljenja evropskega ljudstva“ (Myšlenkový vývoj evropského lidstva) — delo, ki je ravno danes v časih mišljenskega preobrata posebno aktualno. O tej knjigi spregovorimo še posebej.

„Znanstvena knjižnica“, ki jo zmoremo najtopleje priporočati, bode izhajala pod jako ugodnimi pogoji. Kdor si želi natančnejših podatkov, naj se obrne na upravništvo „Omladine“, Ljubljana, Breg 12 po obširni prospekt ali pa naj ga zahteva pri svojem knjigotržcu.

— **Shod „Narodne stranke“ v Rušah.** Dvajsetim shodom, katere je priredila „Nar. str.“ tekom teh dveh mesecev po celem Sp. Štajerskem, in na katerih je slovensko ljudstvo zahtevalo svoje pravice, se je včeraj zelo častno pridružil shod v Rušah. Da je bil shod tako dobro pripravljen, gre v prvi vrsti hvala krajnemu tamkajšnjemu marljivemu odboru „Nar. str.“, katerega vodi g. V. Glaser, a tajnik mu je g. Lesjak. Dvorana pri gosp. Novaku je bila popolnoma zasedena; shoda se je udeležilo nad 150 mož volilcev, kar je za ruške razmere zelo lepo število. Otvoril je shod in v kratkih jedrnatih besedah razložil pomen in namen „Nar. str.“ g. Viktor Glaser; na to je bil izvoljen on predsednikom, gg. Karl Harič ml. iz Smolnika in Harih od Sv. Križa (vsa čast Križevčanom, da so tako daleč prihiteli na shod) podpredsednikom, zapisničarjem pa g. Ivan Jug. Prvi je govoril g. I. Lešničar o nameravani preosnovi volilnega reda za štajerski deželni zbor; postavil se je na znano stališče „Nar. str.“ Podal je tudi na podlagi letošnjega proračuna nekaj značilnih podatkov o gospodarstvu v deželi in o „skrbi“ za Slovence. najsi bodo že kmetje, delavci ali obrtniki. Govorniku se je večkrat živahno pritrjevalo. Nato je načrtal g. dr. Flor. Kukovec v poljudnih besedah velik pomen pravične jezikovne sporavnave pri nas na

Sp. Štajerskem in se dotaknil znanih nevzdržljivih razmer pri sodnijah in pri političnih uradih. G. učitelj Ivan Rebnik je govoril o pomenu enotnega dela v „Nar. str.“ in o važnosti šole. Takšen poljuden govor se mora slišati; po zaslugi oceniti ga je težko. Ni čuda, da si je v trenutku osvojil vsa srca; spletal je šalo z resnim na zares nedosežen način. Pritrjevanje je trajalo nekaj minut! Gosp. Lešničar je nato razpravljal o starostnem zavarovanju delavstva kakor ga imajo na Nemškem in kakor bi ga naj vpejali tudi pri nas; zlasti je poudarjal nujnost tega vprašanja, katero se naj ne reši samo s praznimi demagogičnimi predlogi temveč tako kakor to zahtevajo delavske potrebe. Ker je bila večina zborovalcev delavskega stanu, jih je seve to vprašanje silno zanimalo in so govorniku tudi temu primerno pritrjevali. Nato je dal g. Viktor Glaser resolucije, naslanjajoče se na izvajanja govornikov, na glasovanje in so bile enoglasno sprejete. Ker se je shoda udeležilo tudi nekaj pristašev Km. zveze, se je predlagalo tudi protiglasovanje; nikdo ni vzdignil roke. Dasi je zborovanje trajalo dve uri, bi bili zborovalci še radi ostali dalje — tako se je govorilo po shodu, katerega je zaključil s krasnimi sklepnimi besedami gosp. V. Glaser, pozivajoč navzoče, naj vztrajajo zvesto pri „Nar. str.“, zastopniki naprednega, neodvisnega spodnještajerskega ljudstva. Shod pomenja lep uspeh „Nar. str.“ v Dravski dolini. Mi gremo naprej!

— **„Slovenskega Gospodarja“** laži o odpretni srbskih mej postajajo celo temu preskušnemu grešniku neprijetne. Zvija se na vse strani in skuša, da bi svoje vboge in nevedne bralce preslepil, pa čim več laži kopiči, tem bolj so očite tudi neizkušencu. Mariborski poštenjak in njegov moralno odgovorni urednik g. dr. Korošec naj odgovorita na to vprašanje: Kaj je važnejše zakon ali resolucija? — Na to vprašanje je g. dr. Korošec odgovoril že sam v istem članku, v katerem pravi proti koncu (S. G. od 26. marca t. l. št. 13): A žal **resolucije** nimajo daleč tiste važnosti kot **predlogi**. Če torej resolucija še toliko ni vredna ko predlog, se nje vrednost z zakonom nikakor ne more primerjati. Pogodba s Srbijo je bila torej sklenjena edino le na temelju **pooblastilnega zakona**, ki je bil sprejet v prejšnji zbornici z glasovi dr. Korošca in vseh njegovih slov. klerikalnih somišljenikov. Resolucija, sklenjena v zadnji seji pred Božičem 1907 l., za katero baje nista glasovala ne Jezovnik ne Roblek, je bila brez vsakega pomena in če je morda g. dr. Korošec glasoval za njo, je igral s tem le komedijo in se norčeval iz svojih volilcev.

Če je bil tako prepričan, da bo uvoz 35 tisoč zaklanih govedi in 70 tisoč zaklanih svinj iz Srbije našemu poljedelstvu tako poguben, zakaj je pa glasoval za pooblastilni zakon v prejšnji zbornici? Zakaj so glasovali dr. Korošec in drugovi za nagodbo z Ogrsko, katera dovoljuje **neomejeni uvoz** živine in vseh poljedelskih pridelkov iz Ogrske in Hrvatske v Avstrijo, kar je za naše poljedelstvo v resnici pogubno? Na to naj gosp. dr. Korošec odgovori, pa lepo pošteno, brez zavijanja in pačenja resnice. Končno naj nam še pove, kako je to mogoče, da je Roblek zakrivil odpretje srbske meje samo s tem, ker je glasoval za to, da naj se predlogu soc. dem. Rennerja prizna nujnost? G. dr. Korošec naj pove, je li glasoval posl. Roblek po meritorični razpravi tega predloga za soc. demokratični predlog ali proti njemu; t. j. **za** odpretje ali **proti** odpretni srbskih mej? Na ta vprašanja prosimo jasnega odgovora.

Svetovne vesti.

— **Maščevanje nad profesorjem.** Gimnazijci v Črnovicah so poslali profesorju Deckerju peklenjski stroj, ki pa se ni razpočil, ker je bila vžigalna priprava slaba. Decker je profesor fizike in zelo strog.

— **Preradovič,** znanemu velikemu hrvaškemu pesniku, vzdajajo ploščo na rojstni hiši v Grabovnici.

— **Silen potres** so imeli v mestu Meksiki v Ameriki. Poškodovanih je več hiš, ranjene so štiri osebe. Ističasno je bil potres tudi v mehiškem mestu Mipali, ki ga je čisto razdejal. Izbruhnil je požar, da je sedaj vse v plamenu. Kdor je ostal živ, beži iz mesta. Mipala šteje 15.000 prebivalcev.

— **Cesarska dakeljna.** Nemška cesarska dvojica se je mudila minul teden v Benetkah. Pri tem sta se pašla dva cesarska dakeljna po mestu sprehajati brez nagobčnikov. Konjedere: ju je zalotil in se skliceval, da so pred postavo tudi vsi dakeljni enaki. Vsled posredovanja policije sta dakeljna ušla smrtni nevarnosti.

— **Nemški cesar** obišče na potu na Krk tudi Omišalj v Dalmaciji. Tako poročajo iz Pulja.

— **Zbornice hišnih posestnikov.** Državna zveza avstrijskih društev hišnih posestnikov vloži na ministerstvo vlogo, ki zahteva 17 zbornic hišnih posestnikov, za Štajersko v Gradcu.

— **Umor pred oltarjem.** V vasi Ivanici na Srbskem se je pred letom zaročila lepa deklica A. Kerotevič s kmečkim fantom Kojopeličem in mu prisegla, ko je šel k vojakom, večno zvestobo. Po njegovem odhodu pa je premamil dekle njegov brat Vajin in se je hotel minulo sredo z dekletom poročiti. Vojak je to zvedel, utekel iz vojašnice in ustrelil pred oltarjem brata, dekle pa obstrelil v lice. Ker je nastal med svati silen strah, je morilec zbežal.

— **Velikanski krah v Parizu.** Bankir Henrik Rochette, nekdanji hla-

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Velika manufakturna trgovina
Karol Vanič, Celje, Nar. dom.

Moderno volneno in sukneno blago
v vseh barvah in kakovostih.

Perilno blago v velikanski izberi.
Izključno nizke cene.

pec v neki kavarni v mestecu Melun blizu Pariza, je minule dni vsled tožbe, katero je naperil proti njemu senator Prevet in v kateri se je skazalo njegovo nepošteno poslovanje, propadel. Dolgovi znašajo okoli 100 milijonov kron in so le slabo pokriti. Najbolj so prizadeti vložitelji majhnih zneskov v njegovih bankah in podjetjih.

— Monopol na vžgalice hoče upeljati ogrska vlada, da na ta način zviša državne dohodke. Seve bi se vžgalice potem podražile.

— Profesorje za časnikarstvo mislijo nastaviti na pruskih vseučiliščih.

Društvene vesti.

— Slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi ima svoj III. redni občni zbor dne 31. sušca 1908 ob 8. uri zvečer v prostorih „Črnem Pivovaru“ na Karl nám. Slovanski gostje dobrodošli.

Loterijske številke.

Trst, dne 28. marca 1907: 18, 50, 8, 88, 85.
Linc, „ „ „ 77, 61, 60, 47, 83.

Prodase

dobro ohranjena

železna blagajna

od tvrdke Wiese & Co. — Več se polzve pri **And. Elsbacher** na Laškem. 214 2-1

Več 1000 komadov šamotne opeke

„Feuerfeste Ziegeln“

se dobi po nizki ceni v prejšnji porcelan tovarni na Vranskem p. Celju. 213 3-1

Franjo Gnilšak

pri Sv. Barbari v Halozah

naznanja, da ima več tisoč

ključcecev riparie portalis

naprodaj. — Cena po dogovoru. 217 2-1

Sprejme se takoj v izdelovanju cementnih izdelkov, kakor opeke, korit, podstavkov itd. dobro izurjeni

delavec

za neko novo ustanovljeno podjetje na Kranjskem.

Naslov pove upravništvo Domovine. 215 3-1

Kupujte narodni kolek!

Kunce velikane

belgijske velikanske, francoske ovnovske kunce in križanje teh pasem, od premiranih, ne pod 6 kg težkih plemenitih staršev prodaja najceneje

Rudolf Löwy

206 5-2

reja kuncev v Središču na Štajerskem. — Za odgovor se naj priloži znamka.

Strojepisec

209 2-3

popolnoma več slovenščine in nemščine se sprejme v trajno službo pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju.

Gospodje in dame

ki vedo slovenski v besedi in pismu in so pripravi za obisk zasebnih strank, se sprejmejo takoj za potovanje po Spod. Štajerskem in Kranjskem z dnevnimi dijetami in visoko provizijo. Predstaviti se je treba od pol 9.—2. ure pri **J. Ritter-ju**, hotel „Stadt Wien“ v 207 Celju, I. nadstr., soba št. 9. 2-2

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča tirma

R. Kocian

tovarnica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Šmarji

registrirane zadrage s neomejeno zavezo

v četrtek, dne 2. aprila 1908 ob pol 2. uri popoldne v lastni hiši.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Nasveti načelstva in slučajnosti.

210 2-1

V slučaju nesklepčnosti občnega zbora ob pol 2. uri, vrši se isti ob 2. uri popoldne v lastni hiši.

Načelstvo.

135 26-14

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča za nakup bližajočih se velikonočnih praznikov:

popolnoma sveže in prve kakovosti rosine, civebe, grozdjiče, mandelne, pignole, lešnike, fige, rožiče, bosanske češpije, arancine, citronado, čokolade, strd, maslo, pristno svinjsko mast, pšenično moko vseh števil, izvrsten čaj, rum, konjak, slivovko, vinsko žganje, brinjec in vse druge vrste žganja.

Vse vrste vrtnega in poljskega semena, rafiie, galice žvepla, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo in oljčno olje Rogaško in Radajnsko kisel vodo in tudi vse druge mineralne vode.

Zvezna fiskarna v Celju

sprejme takoj marljivega

učenca

s primerno šolsko izobrazbo.

MARIBOR! MARIBOR!

M. BERDAJS

najstarejša trgovina s semeni

priporoča svojo veliko zalogo raznih vrst deteljnega, travnega, vrtnarskega in gozdnega semena po nizki ceni. 180 12-7

Glavna zaloga za Barthelnovo klajno apno.

Glavna zaloga poljskega gipsa, najboljšo sredstvo za polje in travnike.

Častno priznanje Mariborske poljedelske razstave 1885.

MARIBOR! MARIBOR!

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KYEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 130—32

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.